Tiistai 23. marraskuuta 2021

P9_TA(2021)0464

EU:n raportointi-, seuranta- ja tarkastustoiminnan digitalisaatio

Euroopan parlamentin päätöslauselma 23. marraskuuta 2021 suosituksista komissiolle EU:n raportointi-, seuranta- ja tarkastustoiminnan digitalisaatiosta (2021/2054(INL))

(2022/C 224/02)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 225 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 322 artiklan 1 kohdan ja 325 artiklan,

— ottaa huomioon unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta 18. heinäkuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 (varainhoitoasetus) ([1]),

— ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27. huhtikuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) ([2]),

— ottaa huomioon unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin 5. heinäkuuta 2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 (PIF-direktiivi) ([3]),

— ottaa huomioon rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen annetun direktiivin (EU) 2015/849 ja direktiivien 2009/138/EY ja 2013/36/EU muuttamisesta 30. toukokuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/843 (rahanpesunvastainen direktiivi) ([4]),

— ottaa huomioon elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12. helmikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 22 artiklan 4 kohdan ([5]),

— ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja komission yhteisen lausuman tiedonkeruusta tehokasta valvontaa ja tarkastuksia varten ([6]),

— ottaa huomioon talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien etenemissuunnitelma uusien omien varojen käyttöönottamiseksi, 16. joulukuuta 2020 tehdyn Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välisen toimielinten sopimuksen,

— ottaa huomioon 14. toukokuuta 2020 antamansa päätöslauselman, joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöksiä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2018, pääluokka III – Komissio ja toimeenpanovirastot ([7]),

— ottaa huomioon 29. huhtikuuta 2021 antamansa päätöslauselman, joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöksiä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019, pääluokka III – Komissio ja toimeenpanovirastot ([8]),

([1]) EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1.
([2]) EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1.
([3]) EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29.
([4]) EUVL L 156, 19.6.2018, s. 43.
([5]) EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17.
([6]) EUVL C 58 I, 18.2.2021, s. 2.
([7]) EUVL L 417, 11.12.2020, s. 381.
([8]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0164.

Tiistai 23. marraskuuta 2021

— ottaa huomioon 17.–21. heinäkuuta 2020 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston monivuotisesta rahoituskehyksestä 2021–2027 antamien päätelmien 24 kohdan,

— ottaa huomioon unionin tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa C-465/00, C-138/01 ja C-139/01 Österreichischer Rundfunk ([9]) antaman lausuman, jonka mukaan ”demokraattisessa yhteiskunnassa verovelvollisilla ja suurella yleisöllä on yleensä oikeus saada tietoja julkisten varojen käytöstä”,

— ottaa huomioon talousarvioasioiden politiikkayksikön talousarvion valvontavaliokunnan pyynnöstä tekemän tutkimuksen 50 suurimmasta yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) ja koheesiorahastojen tuensaajasta kussakin EU:n jäsenvaltiossa (The Largest 50 Beneficiaries in each EU Member State of CAP and Cohesion Funds),

— ottaa huomioon Euroopan parlamentin tutkimuspalvelun tekemän Euroopan tason lisäarvon arvioinnin EU:n raportointi-, seuranta- ja tarkastustoiminnan digitalisaatiosta (Digitalisation of the European reporting, monitoring and audit),

— ottaa huomioon tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen nro 4/2020: ”Uusien kuvantamistekniikoiden käyttö yhteisen maatalouspolitiikan seurannassa: kehitys yleisesti ottaen vakaata, mutta ilmaston ja ympäristön seurannan osalta hitaampaa”,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 47 ja 54 artiklan,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0311/2021),

A. ottaa huomioon, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 15 artiklan mukaan unionin toimielimet, elimet ja laitokset toimivat mahdollisimman avoimesti;

B. toteaa, että talousarvion toteuttamisen kannalta kyseisen periaatteen soveltaminen tarkoittaa, että EU:n kansalaisten olisi saatava tietää, mihin ja mitä tarkoitusta varten unioni käyttää varoja; huomauttaa, että talousarvion ulkopuolisten välineiden määrä kasvaa edelleen, ja katsoo, että Next Generation EU -elpymisvälineen kaltaiset välineet edellyttävät komission suoraa hallinnointia; korostaa, että parlamentin on täytettävä sille kuuluvat päätöksentekoon, valvontaan ja vastuuvapauden myöntämiseen liittyvät tehtävänsä; pyytää, että varainhoitoasetusta päivitetään, jotta parlamentti voi täyttää näiden uusien mekanismien valvontaan liittyvän tehtävänsä; korostaa tämän olevan erityisen tärkeää EU:n raportointi-, seuranta- ja tarkastustoiminnan digitalisaation yhteydessä;

C. toteaa, että yleinen tietämys ja täysi avoimuus unionin varojen käytöstä on sen hyväksynnän kannalta olennaisen tärkeää ja se on ratkaisevan tärkeää myös vastuuvelvollisuuden, uskottavuuden ja varojen käytön paremman valvonnan varmistamiseksi sekä väärinkäytön, korruption, petosten ja eturistiriitojen välttämiseksi;

D. ottaa huomioon, että varainhoitoasetuksen 38 artiklassa säädetään varojen saajia koskevien ja muiden tietojen julkaisemiseen sovellettavista voimassa olevista säännöistä;

E. toteaa, että erot näiden sääntöjen täytäntöönpanossa ovat johtaneet tilanteeseen, jossa kussakin jäsenvaltiossa on tällä hetkellä YMP:aa varten yksi raportointijärjestelmä ja yli 250 raportointijärjestelmää jäsenvaltioissa toteutettavaa rakenne- ja koheesiopolitiikkaa varten;

F. toteaa, että järjestelmien välillä on tällä hetkellä suuria eroja niiden suunnittelussa ja toiminnassa sekä siinä, miten niistä haetaan ja jaetaan tietoja;

G. toteaa, että tiedon pirstaloituminen tekee suoraan, välillisesti tai yhteistyössä hallinnoitavien unionin varojen lopullisten edunsaajien yksilöimisen erittäin vaikeaksi tai jopa mahdottomaksi;

H. toteaa, että on monia järjestelmiä, joissa ei käytetä luonnollisten henkilöiden ja yritysten yksilöllisiä tunnistenumeroja;

I. toteaa, että yritysten osalta nykyiset järjestelmät eivät useimmissa tapauksissa sisällä tietoa yrityksen omistajasta tai omistajista ja niiden tosiasiallisista omistajista ja edunsaajista; toteaa, että EU:n raportointi-, seuranta- ja tarkastustoiminnan digitalisaatio on kaikkein toimivin keino ehkäistä disinformaatiota, jos muu kuin luottamuksellinen tieto on yleisesti saatavilla;

([9]) ECLI:EU:C:2003:294, 85 kohta.

J. toteaa, että se on useaan otteeseen pyytänyt komissiota antamaan tietoja 50 suurimmasta YMP:n ja rakennerahastojen tuensaajasta kussakin jäsenvaltiossa mutta on toistaiseksi saanut puutteellisia ja epätyydyttäviä vastauksia;

K. toteaa, että parlamentti käynnisti vuonna 2020 tutkimuksen, jonka tarkoituksena oli määrittää julkisesti saatavilla olevien tietojen perusteella 50 suurinta YMP:n ja rakennerahastojen tuensaajaa kussakin jäsenvaltiossa; toteaa lisäksi, että tutkimuksesta on saatu mielenkiintoisia tuloksia mutta se on myös osoittanut, miten vaikeaa monien lopullisten tuensaajien selkeä yksilöiminen edelleen on;

L. katsoo, että nykyinen tilanne tekee käytännössä mahdottomaksi saada käsitys siitä, kuinka paljon lopulliset tuensaajat saavat tukea YMP:sta sekä rakenne- ja koheesiopolitiikasta;

M. toteaa, että CONT-valiokunnassa 2. syyskuuta 2021 pidetyssä julkisessa kuulemisessa esitetyt tilintarkastustuomioistuimen havainnot osoittivat, että on olemassa selkeä tarve parantaa unionin varojen nykyisen valvontajärjestelmän avoimuutta;

N. ottaa huomioon, että jotkut yritykset ja luonnolliset henkilöt toimivat useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa ja näin ollen saavat unionin tukea useissa jäsenvaltioissa ja koska yritysrakenteet voivat olla erittäin monimutkaisia ja läpinäkymättömiä, komissio ei pysty seuraamaan kunkin monikansallisen yhtiön saamien varojen kokonaismääriä;

O. toteaa, että 17.–21. heinäkuuta 2020 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti monivuotisesta rahoituskehyksestä 2021–2027 tehtyä valtion- ja hallitusten päämiesten sopimusta koskevien päätelmiensä 24 kohdassa, että EU:n rahoituksen lopullisista edunsaajista on valvontaa ja tarkastuksia varten saatava enemmän tietoa;

P. katsoo kaikkien näiden tekijöiden osoittavan, että on kiireellisesti perustettava yhteinen, avoin ja helppokäyttöinen EU:n laajuinen standardoitu yhteentoimiva digitaalinen järjestelmä, joka mahdollisuuksien mukaan perustuu avoimen lähdekoodin periaatteisiin ja jossa jäsenvaltioiden täytäntöönpanoviranomaiset raportoivat YMP:n, rakenne- ja koheesiorahastojen sekä kaikkien muiden rahastojen tuensaajista, jotta kansalliset valvonnasta ja tarkastuksista vastaavat viranomaiset, OLAF, EPPO ja unionin muut toimielimet ja elimet voivat saada täydellistä ja luotettavaa tietoa lopullisten edunsaajien henkilöllisyydestä, heille myönnetyn tuen määrästä ja siitä, mistä varoista tukea on myönnetty;

Q. toteaa, että yleisöllä olisi oltava mahdollisimman kattava pääsy unionin varojen suoria ja lopullisia edunsaajia koskeviin tietoihin voimassa olevien tietosuojasääntöjen ja unionin varojen edunsaajia koskevan tiedon julkaisemiseen liittyvän Euroopan unionin tuomioistuimen, jäljempänä ”unionin tuomioistuin”, vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti;

R. katsoo, että järjestelmässä olisi varmistettava tietojen yhdenmukainen esitysmuoto, niiden esittäminen koneellisesti luettavassa muodossa, yksilöllisten tunnistenumeroiden käyttäminen sekä haku- ja lajittelutoiminnot, että sen pitäisi olla yhteentoimiva siten, että tietoa voidaan yhdistää paitsi yhdestä toimintapolitiikasta tai rahastosta myös kaikista toimintapolitiikoista, rahastoista ja jäsenvaltioista, ja että sen olisi koskettava suoraan, välillisesti ja myös yhteistyössä hallinnoitavia varoja;

S. katsoo, että komission olisi vastattava tällaisen järjestelmän kehittämisestä, jotta voidaan varmistaa sen täydellinen yhteentoimivuus ja järjestelmän tärkeimpiä osia koskevat konekäännökset sekä mahdollisimman nopea käyttöönotto kaikissa jäsenvaltioissa ja kaikkien toimintapolitiikkojen ja rahastojen osalta;

T. toteaa, että tällainen järjestelmä on kehitettävä mahdollisimman korkeatasoista kyberturvallisuutta noudattaen, jotta voidaan välttää tähän kaikissa jäsenvaltioissa käytettävään järjestelmään kohdistuvat kyberhyökkäykset tai niiden yritykset;

U. katsoo, että järjestelmä olisi rahoitettava unionin talousarviosta ja asetettava raportointijärjestelmien käytöstä ja ylläpidosta vastaavien jäsenvaltioiden ja alueellisten viranomaisten sekä toimittajien, kansalaisyhteiskunnan edustajien ja suuren yleisön saataville ja että järjestelmien päivittäisestä käytöstä vastaaville virkailijoille olisi järjestettävä koulutusta;

V. toteaa, että YMP:n sekä rakenne- ja koheesiopolitiikan raportointijärjestelmiä ei käytännössä voida jatkuvasti päivittää yrityksen omistussuhteita ja näin ollen lopullisia edunsaajia koskevalla viimeisimmällä tiedolla, minkä vuoksi järjestelmät olisi yhdistettävä automaattisesti julkisiin yritystietokantoihin ja lopullisia edunsaajia koskeviin yhteisiin tietokantoihin;

Tiistai 23. marraskuuta 2021

W. toteaa, että YMP:sta tai rakennerahastoista myönnettäviä varoja maksetaan usein suoraan julkisyhteisöille, jotka välittävät ne ohjelman täytäntöönpanovaiheessa muille saajille; katsoo, että tällaisissa tilanteissa myös julkisyhteisö olisi velvoitettava raportoimaan varojen lopullisesta saajasta; toteaa, että digitaalisen järjestelmän olisi oltava yhteentoimiva muun muassa asiaankuuluvien kansallisten elinten ja viranomaisten sekä hallinnoinnista ja maksuista vastaavien viranomaisten sisäisten järjestelmien ja julkisia hankintoja ja tarjouskilpailuja koskevien kansallisten tietokantojen kanssa;

X. katsoo, että tällaisen yhteentoimivan järjestelmän pitäisi olla tietojen julkaisemisen suhteen yleisen tietosuoja-asetuksen ja kohtuullisten de minimis -sääntöjen mukainen;

Y. katsoo, että YMP:sta sekä rakenne- ja koheesiorahastoista varoja saaneita koskevien tietojen pitäisi olla julkisesti saatavilla vähintään viiden vuoden ajan;

Z. katsoo, että yhteisesti hallinnoitavista toimintapolitiikoista myönnettävien varojen edunsaajia koskevien tietojen julkaisemisen säännöt olisi mahdollisuuksien mukaan yhdenmukaistettava suoraan hallinnoitavien varojen edunsaajia koskevien sääntöjen kanssa; toteaa, että satelliittitietoja olisi käytettävä useammin ja tehokkaammin ja poistettava esteet, jotka haittaavat uusien teknologioiden laaja-alaista käyttöä maksajavirastoissa ([10]);

1. pyytää komissiota tekemään ennen vuoden 2021 loppua osana varainhoitoasetuksen tulevaa tarkistusta tarvittavat lainsäädäntöehdotukset varainhoitoasetuksen muuttamiseksi liitteessä olevien suositusten mukaisesti;

2. katsoo, että pyydetyn ehdotuksen rahoituskustannukset olisi katettava unionin talousarviosta;

3. katsoo, että unionin toimielimiä kohtaan tunnetun yleisen luottamuksen ja sen myötä EU:n yhdentymisen syventymisen uskottavuuden kannalta on olennaisen tärkeää varmistaa luottamus unionin varojen hoitoon;

4. katsoo, että pilvipalvelut mahdollistavat digitaaliselle muutokselle strategisen innovoinnin ja että teollista dataa ja pilvipalvelu- ja reunalaskentateknologiaa koskevan eurooppalaisen allianssin perustaminen heinäkuussa 2021 on tässä yhteydessä tärkeä askel;

5. korostaa, että selkeät, ymmärrettävät ja tasapuoliset säännöt tuen saamista tai rahoitusohjelmiin osallistumista koskevista oikeuksista ovat tärkein edellytys unionin varainhoidolle annettavalle tuelle;

6. on vakaasti sitä mieltä, että tehokkain ja vaikuttavin tapa vahvistaa unionin varojen suojaamista entisestään ja mahdollistaa tiukempi valvonta on luoda integroitu, yhteentoimiva ja yhdenmukaistettu järjestelmä, jonka avulla kerätään, valvotaan ja analysoidaan tietoja lopullisista edunsaajista kaikissa jäsenvaltioissa;

7. katsoo, että avoimuus sääntöjen täytäntöönpanosta ja vastaavasti eri määrärahoista ja ohjelmista myönnettäviä varoja saavien henkilöllisyydestä sekä saatujen varojen määrästä ja petosten torjunnan toimintaperiaatteista on olennaista, jotta voidaan varmistaa luottamus unionin varainhoitoon; katsoo, että tuensaajia koskevien tietojen julkaisemiseen olisi sovellettava de minimis -vähimmäistasoa sovellettavien tietosuojasääntöjen ja unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti;

8. katsoo lisäksi, että paras keino torjua disinformaatiota kaikissa jäsenvaltioissa voisi olla avoimuuden varmistaminen digitalisointiohjelmalla, jolla luodaan integroitu, yhteentoimiva ja yhdenmukaistettu järjestelmä;

9. katsoo, että avoimuus lopullisten edunsaajien suhteen on myös hyvin tehokas tapa torjua unionin varojen käyttöön ja jakamiseen mahdollisesti liittyviä väärinkäyttöä, eturistiriitoja, petoksia ja korruptiota;

10. katsoo, että julkisten varojen läpinäkyvyydellä varmistetaan selkeämpi vastuuvelvollisuus ja kansalaisten syvempi luottamus viranomaisiin;

([10]) Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus nro 04/2020: ”Uusien kuvantamistekniikoiden käyttö yhteisen maatalouspolitiikan seurannassa: kehitys yleisesti ottaen vakaata, mutta ilmaston ja ympäristön seurannan osalta hitaampaa”

11. painottaa, että avoimuudella lopullisten edunsaajien suhteen varmistetaan, että tarkastuksista, valvonnasta ja vastuuvapauden myöntämisestä vastaavilla kansallisilla ja alueviranomaisilla, komissiolla, neuvostolla ja parlamentilla on paljon paremmat ja täsmällisemmät lähtökohdat taata varojen tehokas käyttäminen tai petosten tai muun väärinkäytön tapauksessa periä varoja takaisin sääntöjen ja toimintapoliittisten tavoitteiden mukaisesti; korostaa, että tilintarkastustuomioistuin, OLAF ja EPPO voivat myös suorittaa tehtävänsä tehokkaammin ja tarkemmin, jos niille annetaan kattava pääsy täydellisiin ja luotettaviin tietoihin;

12. painottaa lisäksi, että lopullisia edunsaajia koskevien tietojen johdonmukaisemmalla ja unionin kattavalla julkaisemisella annetaan toimittajille, kansalaisyhteiskunnan edustajille ja kansalaisille yleensä paljon paremmat mahdollisuudet esittää perusteltuja kysymyksiä ja huolenaiheita ja siten tuoda esiin unionin varojen mahdollisia väärinkäyttö- tai petostapauksia tai epäilyjä poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden osallisuudesta;

13. katsoo, että nykyinen tilanne, jossa on mahdotonta saada kohtuullisen hyvä käsitys siitä, kuka varoja saa ja kuinka paljon, etenkin kun kyseessä ovat yhteistyössä hallinnoitavat varat, ja erityisesti se, että yhteen suoraan ja/tai lopulliseen edunsaajaan ja/tai tosiasialliseen omistajaan ja edunsaajaan liittyviä yksittäisiä summia koskevia tietoja ei ole mahdollista yhdistää, ei ole hyväksyttävä ja se on korjattava mahdollisimman pian unionin varojen avoimuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi;

14. on vakaasti sitä mieltä, että tehokkain tapa korjata tilanne on tarkistaa varainhoitoasetuksen asiaankuuluvia osia avoimuuden lisäämiseksi siitä, mistä unionin rahastosta tai ohjelmasta varoja kenellekin myönnetään ja kuinka paljon;

15. korostaa, että tällainen muutos varainhoitoasetukseen voi edellyttää muutosten tekemistä vastaavasti rahastoja ja ohjelmia koskevaan alakohtaiseen lainsäädäntöön;

16. painottaa, että tällainen tarkistus nykyiseen varainhoitoasetukseen pitäisi tehdä varainhoitoasetuksen tulevassa tarkistuksessa, jota koskevan ehdotuksen komissio on ilmoittanut tekevänsä vuoden 2021 viimeisellä neljänneksellä;

17. katsoo, että varainhoitoasetuksen tarkistukseen olisi sisällytettävä vankka oikeusperusta sille, että julkisia hankintoja koskevien avointen ja standardisoitujen tietojen käyttäminen on pakollista ja että talousarvion valvonnan tietojärjestelmistä tehdään pakollisia ja kansallisten ja alueellisten tietokantojen kanssa yhteentoimivia;

18. painottaa, että tarkistuksessa on varmistettava standardoitujen tietoaineistojen käyttö ja mahdollisuus yksilöidä varojen lopulliset edunsaajat; katsoo, että tarkastuksia ja valvontaa varten kerättäviin pakollisiin tietoihin on sisällytettävä vähintään oikeushenkilöiden rekisteröintinumero, luonnollisten henkilöiden kansallinen henkilötunnus, tiedot edunsaajan tyypistä, alihankkijoista, tosiasiallisista omistajista ja edunsaajista sekä siitä, saako edunsaaja myös valtiontukea, ja edunsaajan yhteystiedot; korostaa, että pääsy luottamuksellisiin tietoihin yhteentoimivan digitaalisen raportointi- ja seurantajärjestelmän välityksellä olisi rajoitettava koskemaan toimivaltaisia kansallisia ja EU:n viranomaisia, laitoksia ja elimiä tarkastukseen, valvontaan ja vastuuvapauden myöntämiseen liittyviin tarkoituksiin ja tietosuojavaatimuksia tiukasti noudattaen;

19. korostaa, että komission olisi varmistettava, että integroitujen ja standardisoitujen raportointi- ja seurantavälineiden käyttö on pakollista ja että se on toteutettu kaikilta osin jäsenvaltioissa eikä perustu enää vapaaehtoisuuteen;

20. korostaa, että kun unionin varojen suorana saajana on yritys, tarkistuksella on myös varmistettava, että yrityksen tosiasialliset omistajat ja edunsaajat on mahdollista nimetä;

21. korostaa, että tilanteissa, joissa varoja suoraan saavan yrityksen omistajana on toinen yritys, on varmistettava mahdollisuus nimetä myös tämän toisen yrityksen tosiasialliset omistajat ja edunsaajat, ja korostaa, että tätä velvoitetta olisi sovellettava kaikkiin omistusrakenteessa mukana oleviin yrityksiin; katsoo näin ollen, että emoyhtiöiden on vahvistettava edunsaajille yksilöllinen tunnistenumero siten, että kullakin tytäryhtiöllä on toisiaan seuraava numero, jotta varojen kulku voidaan kaikilta osin jäljittää lopullisiin edunsaajiin sekä tosiasiallisiin omistajiin ja edunsaajiin;

22. toteaa, että tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan nimeämistä koskevaa velvoitetta olisi sovellettava vähintään silloin, kun luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö omistaa asianomaisesta yrityksestä enemmän kuin 15 prosenttia; korostaa, että sukulaisten omistuksessa olevat yhtiöosuudet olisi yhdistettävä ja laskettava yhdeksi;

Tiistai 23. marraskuuta 2021

23. toteaa, että velvoitetta pystyä nimeämään yrityksen tosiasialliset omistajat ja edunsaajat olisi myös sovellettava silloin, kun yritys on sijoittautunut unionin ulkopuoliseen maahan;

24. toteaa, että varainhoitoasetuksen tarkistuksella on myös varmistettava, että unionin varoja suoraan saavat julkisyhteisöt velvoitetaan raportoimaan varojen lopullisista edunsaajista, toisin sanoen asianomaisen julkisyhteisön ulkopuolisista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä; korostaa, että digitaalisen järjestelmän on oltava yhteentoimiva asiaankuuluvien kansallisten elinten ja viranomaisten sekä hallinnoinnista ja maksuista vastaavien viranomaisten sisäisten järjestelmien ja julkisia hankintoja ja tarjouskilpailuja koskevien kansallisten tietokantojen kanssa;

25. kehottaa komissiota luomaan YMP:aa, koheesio- ja rakennerahastopolitiikkoja ja muita toimintapolitiikkoja varten järjestelmän, jolla varmistetaan EU:n raportoinnin, valvonnan ja tarkastuksen digitalisointi, ja asettamaan sen varainhoidon toimijoiden sekä talousarvion toteuttamisesta vastaavien tahojen saataville, yhteistyöhön perustuvaan hallinnointiin osallistuvat toimivaltaiset kansalliset ja alueelliset viranomaiset mukaan lukien;

26. korostaa, että tällaisen järjestelmän on mahdollisuuksien mukaan perustuttava avoimen lähdekoodin periaatteisiin sekä standardoitujen tietoaineistojen käyttöön ja toimenpiteisiin, joilla unionin rahoituksen suoria ja lopullisia saajia ja edunsaajia koskevia tietoja ja numerotietoja kerätään, vertaillaan ja yhdistetään valvontaa, tarkastusta ja vastuuvapauden myöntämistä varten; korostaa, että tarvitaan sähköinen henkilöllisyys ensimmäisenä askeleena kansalaisten julkisia laitoksia kohtaan tunteman luottamuksen lisäämiseksi;

27. korostaa, että järjestelmä on laadittava niin, että pystytään varmistamaan avoimuusperiaatteen täysimääräinen noudattaminen varainhoitoasetuksen II osaston 8 luvun mukaisesti;

28. korostaa, että toimittajilla, kansalaisyhteiskunnan edustajilla ja suurella yleisöllä pitäisi olla pääsy tällaiseen järjestelmään julkisten varojen käyttöä koskevan tiedonhaun helpottamiseksi ja mahdollisesti petosten paljastamiseksi yleisen tietosuoja-asetuksen sääntöjä noudattaen;

29. pyytää, että järjestelmä luotaisiin kahden vuoden kuluessa ja asetettaisiin raportoinnista vastaavien viranomaisten saataville korvauksetta jäsenvaltioissa ja että nämä velvoitettaisiin käyttämään sitä;

30. korostaa, että järjestelmän luomisen lisäksi kansallisille ja alueellisille viranomaisille ja asiaankuuluville unionin toimielimille, kuten parlamentille, komissiolle, tilintarkastustuomioistuimelle, OLAFille ja tapauksen mukaan EPPOlle, olisi annettava mahdollisuus varmistaa eturistiriitoja, sääntöjenvastaisuuksia, päällekkäiseen rahoitukseen liittyviä kysymyksiä ja mitä tahansa varojen väärinkäyttöä koskevat tehokkaat tarkastukset, mihin kuuluu mahdollisuus käyttää nykyaikaisia tietoteknisiä välineitä, kuten Arachne-työkalua;

31. toteaa, että tällaisella järjestelmällä pystyttäisiin hyvin nopeasti määrittelemään unionin varojen toistuvat ja mahdolliset yliedustetut saajat, myös tarjouskilpailujen voittajat;

32. pyytää komissiota varmistamaan, että järjestelmälle varataan unionin talousarviossa tarvittava rahoitus sekä määrärahat järjestelmää käyttävän kansallisten ja alueellisten viranomaisten henkilöstön kouluttamista ja teknistä tukea varten;

33. toteaa, että järjestelmä ei sinällään voi sisältää ajan tasalla olevia tietoja yritysten omistussuhteista; toteaa lisäksi, että tällainen vaatimus edellyttäisi, että hallinnoinnista vastaavat viranomaiset olisivat vastuussa yrityksiä koskevista tiedoista, jotka eivät ole niiden vastuulla;

34. pyytää, että järjestelmä suunnitellaan siten, että se linkittyy automaattisesti ajantasaista tietoa yritysten omistussuhteista sisältäviin tietokantoihin ja että se on yhteentoimiva asiaankuuluvien kansallisten elinten ja viranomaisten sekä hallinnoinnista ja maksuista vastaavien viranomaisten sisäisten järjestelmien ja julkisia hankintoja ja tarjouskilpailuja koskevien kansallisten tietokantojen kanssa;

35. pyytää, että unionin varojen saajia koskevat tiedot asetetaan julkisesti saataville vähintään viiden vuoden ajaksi;

36. korostaa, että järjestelmän pitäisi olla unionin tietosuojasääntöjen ja unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukainen; toteaa, että on eroja siinä, miten yksityiskohtaisia ne tiedot ovat, jotka kerätään, yhdistetään ja säilytetään tarkastusta, valvontaa ja vastuuvapauden myöntämistä varten, ja ne, jotka voidaan asettaa julkisesti saataville; korostaa, että tarkastuksesta, valvonnasta ja vastuuvapauden myöntämisestä vastaavilla viranomaisilla on oltava esteetön pääsy kaikkiin saatavilla oleviin tietoihin, kun taas tietojen julkaiseminen voi olla sovellettavien tietosuojasääntöjen ja de minimis -vähimmäistason mukaisesti rajoitettua;

37. korostaa, että järjestelmä on suojattava tehokkaasti kyberuhkilta; pyytää komissiota investoimaan korkeatasoiseen kyberturvaohjelmistoon ja tekemään säännöllisiä testejä mahdollisten haavoittuvuuksien havaitsemiseksi myös jäsenvaltioiden tasolla;

38. toteaa, että järjestelmässä olisi noudatettava sääntöjä vähimmäismääristä, joita koskevia tietoja ei julkisteta; korostaa, että asiasta vastaavien viranomaisten olisi joka tapauksessa laskettava yhteen kaikki yksittäiselle edunsaajalle maksettavat varat ja julkistettava tiedot kaikista sille maksettavista varoista, jos varojen yhteenlaskettu määrä ylittää vähimmäismäärän;

39. pyytää komissiota varmistamaan, että järjestelmää käytetään mahdollisimman kattavasti myös suoraan hallinnoitavien varojen ja toimintapolitiikkojen yhteydessä ja noudattaen samoja avoimuussääntöjä kuin unionin ohjelmista varoja saavien suhteen;

40. korostaa, että varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmällä (EDES) on myös tärkeä rooli unionin taloudellisten etujen suojaamisessa; ilmaisee huolensa siitä, että sitä sovelletaan ainoastaan suoraan hallinnoitaviin varoihin, joiden osuus unionin varoista on vain noin 20 prosenttia; ilmaisee samoin huolensa siitä, että talouden toimijoita, joiden OLAF on todennut käyttävän väärin julkisia varoja, ei jätetä automaattisesti unionin talousarviosta rahoitettavien sopimusten ulkopuolelle eikä niille määrätä taloudellisia seuraamuksia; kehottaa komissiota laajentamaan varainhoitoasetuksen tulevassa tarkistuksessa EDES-järjestelmän soveltamisalaa järjestelmän tehostamiseksi;

41. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman sekä liitteenä olevat suositukset komissiolle ja neuvostolle.

Tiistai 23. marraskuuta 2021

PÄÄTÖSLAUSELMAN LIITE

PYYDETYN EHDOTUKSEN TEKSTI

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä 18. heinäkuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2018/1046 muuttamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 322 artiklan 1 kohdan yhdessä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 106 a artiklan kanssa,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon tilintarkastustuomioistuimen lausunnon,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin pyyntöjen mukaisesti ja vastauksena 17–21 päivänä heinäkuuta 2020 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston antamien päätelmien 24 kohtaan, jotta unionin talousarvion ja Euroopan unionin elpymisvälineen suojaamista petoksilta ja sääntöjenvastaisuuksilta voidaan vahvistaa, olisi otettava käyttöön standardoituja toimenpiteitä unionin rahoituksen lopullisia varojen saajia ja edunsaajia koskevien tietojen ja numerotietojen keräämiseksi, vertailemiseksi ja yhdistämiseksi valvontaa ja tarkastusta varten.

(2) Tehokkaan valvonnan ja tarkastusten varmistamiseksi on tarpeen kerätä tietoja niistä tahoista, jotka viime kädessä joko suoraan tai välillisesti hyötyvät yhteistyössä hallinnoitavasta unionin rahoituksesta ja elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12 päivänä helmikuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 ([1]) mukaisesti tuetuista hankkeista ja uudistuksista, mukaan lukien tiedot rahoituksen saajien tosiasiallisista omistajista ja edunsaajista. Tällaisten tietojen keräämiseen ja käsittelyyn liittyvien sääntöjen on oltava sovellettavien tietosuojasääntöjen mukaisia.

(3) Unionin talousarvion suojaamisen tehostamiseksi komission olisi asetettava saataville integroitu ja yhteentoimiva tieto- ja seurantajärjestelmä, johon kuuluu yhteinen tiedonlouhinta- ja riskienpisteytysväline, edellä mainittuihin tietoihin pääsyä ja niiden säilyttämistä, yhdistämistä ja analysointia varten, tarkoituksena ottaa se yleisesti ja pakollisena käyttöön jäsenvaltioissa. Kyseisellä järjestelmällä olisi varmistettava eturistiriitoja ja sääntöjenvastaisuuksia sekä päällekkäiseen rahoitukseen liittyviä kysymyksiä ja mitä tahansa varojen väärinkäyttöä koskevat tehokkaat tarkastukset. Komissiolla, Euroopan petostentorjuntavirastolla (OLAF) ja muilla unionin tutkinta- ja valvontaelimillä olisi oltava tarvittava pääsy kyseisiin tietoihin, jotta ne voivat toteuttaa valvontatehtävänsä, jotka liittyvät jäsenvaltioiden ensisijaisesti suorittamiin valvontaan ja tarkastuksiin sääntöjenvastaisuuksien havaitsemiseksi ja kyseisen unionin rahoituksen väärinkäyttöä koskevan hallinnollisen tutkinnan suorittamiseksi, ja jotta ne voivat saada kyseisen unionin rahoituksen jakautumisesta täsmällisen kokonaiskuvan;

(4) Sen vuoksi asetusta (EU, Euratom) 2018/1046 olisi muutettava,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

Muutetaan asetus (EU, Euratom) 2018/1046 seuraavasti:

1) Muutetaan 36 artikla seuraavasti:

([1]) EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17.

a) lisätään 3 kohtaan alakohta seuraavasti:

”ee) tietojen kerääminen niistä tahoista, jotka viime kädessä joko suoraan tai välillisesti hyötyvät unionin rahoituksesta;”

b) lisätään 4 kohtaan alakohta seuraavasti:

”cc) sellaisen integroidun ja yhteentoimivan sähköisen tieto- ja seurantajärjestelmän hyödyntäminen, johon kuuluu yhteinen tiedonlouhinta- ja riskienpisteytysväline, unionin rahoituksesta viime kädessä joko suoraan tai välillisesti hyötyviä tahoja koskeviin tietoihin pääsyä ja niiden analysointia varten;”

2) Muutetaan 38 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Komissio asettaa asianmukaisella tavalla ja ajoissa saataville unionin rahoituksesta viime kädessä joko suoraan tai välillisesti hyötyviä tahoja koskevat tiedot hyödyntäen 129 a artiklan mukaisesti perustetussa integroidussa ja yhteentoimivassa sähköisessä tieto- ja seurantajärjestelmässä kerättyjä tietoja.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä velvoitetta sovelletaan myös muihin unionin toimielimiin niiden toteuttaessa talousarviota 59 artiklan 1 kohdan nojalla. Jos varojen saaja on oikeushenkilö, julkaistaan tiedot niistä henkilöistä ja yhteisöistä, jotka omistavat yli 15 prosenttia asianomaisesta yhteisöstä.”

b) korvataan 2 kohta seuraavasti:

”2. Seuraavat muut kuin luottamukselliset tiedot julkaistaan ottaen asianmukaisesti huomioon luottamuksellisuutta ja turvallisuutta koskevat vaatimukset ja erityisesti henkilötietojen suoja:

a) saajan nimi;

b) saajan oikeudellinen asema:

i) luonnollinen henkilö;

ii) oikeushenkilö;

iii) julkisyhteisö tai laitos;

iv) muu.

c) saajan sijainti, etenkin

i) osoite, jos saaja on oikeushenkilö;

ii) NUTS 2 -tason alue, jos saaja on luonnollinen henkilö;

d) määrä, josta on tehty oikeudellinen sitoumus;

e) toimen luonne ja tarkoitus.”

c) kumotaan 4 kohta;

d) korvataan 6 kohta seuraavasti:

”6. Jos henkilötietoja julkaistaan, tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua sen varainhoitovuoden päättymisestä, jonka aikana varoista tehtiin oikeudellinen sitoumus. Tämä koskee myös sellaisia oikeushenkilöitä koskevia henkilötietoja, joiden virallisessa nimessä yksilöidään yksi tai useampi luonnollinen henkilö.”

Tiistai 23. marraskuuta 2021

3) Muutetaan 63 artikla seuraavasti:

a) lisätään 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

”1 a. Jäsenvaltioiden on talousarvion toteuttamiseen liittyviä tehtäviä hoitaessaan kerättävä unionin rahoituksesta viime kädessä joko suoraan tai välillisesti hyötyviä tahoja koskevat tiedot 129 a artiklan mukaisesti perustettua integroitua ja yhteentoimivaa sähköistä tieto- ja seurantajärjestelmää koskevien vaatimusten mukaisesti. Täydentäviä vaatimuksia järjestelmän käytöstä jollakin erityisellä alalla voidaan antaa alakohtaisissa säännöissä.”

b) lisätään 2 kohdan ensimmäiseen kohtaan alakohta seuraavasti:

”bb) keräämällä tietoa unionin rahoituksesta viime kädessä joko suoraan tai välillisesti hyötyvistä tahoista komission 129 a artiklan mukaisesti saataville asettamaa integroitua ja yhteentoimivaa sähköistä tieto- ja seurantajärjestelmää käyttäen.”

c) lisätään 4 kohtaan alakohta seuraavasti:

”bb) käytettävä komission 129 a artiklan mukaisesti saataville asettamaa integroitua ja yhteentoimivaa sähköistä tieto- ja seurantajärjestelmää.”

4) Lisätään artikla seuraavasti:

”*129 a artikla*

Integroitu ja yhteentoimiva sähköinen tieto- ja seurantajärjestelmä

1. Komissio perustaa integroidun ja yhteentoimivan sähköisen tieto- ja seurantajärjestelmän, johon kuuluu yhteinen tiedonlouhinta- ja riskienpisteytysväline, ja vastaa sen toiminnasta sekä asettaa sen varainhoidon toimijoiden ja talousarvion toteuttamisesta vastaavien muiden henkilöiden ja tahojen saataville, yhteistyöhön perustuvaan hallinnointiin osallistuvat toimivaltaiset kansalliset viranomaiset mukaan lukien, unionin rahoituksesta viime kädessä joko suoraan tai välillisesti hyötyviä tahoja koskeviin tietoihin pääsyä ja niiden analysointia varten.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun järjestelmän on perustuttava standardoituihin toimenpiteisiin, joilla unionin rahoituksesta viime kädessä joko suoraan tai välillisesti hyötyviä tahoja koskevia tietoja ja numerotietoja kerätään, vertaillaan ja yhdistetään valvontaa ja tarkastusta varten. Kyseisen järjestelmän on mahdollistettava eturistiriitoja ja sääntöjenvastaisuuksia sekä päällekkäiseen rahoitukseen liittyviä kysymyksiä ja mitä tahansa varojen väärinkäyttöä koskevat tehokkaat tarkastukset.

3. Järjestelmään kerättäviä pakollisia tietoja ovat muun muassa

a) oikeushenkilöiden alv-tunnus tai rekisteröintinumero;

b) luonnollisten henkilöiden kansallinen henkilötunnus;

c) saajan oikeudellinen asema:

i) luonnollinen henkilö;

ii) oikeushenkilö;

iii) julkisyhteisö tai laitos;

iv) muu;

d) toimeksisaaja(t) ja alihankkija(t);

e) tosiasiallinen (tosiasialliset) omistaja(t) ja edunsaaja(t), jos saaja, omistaja, toimeksisaaja tai alihankkija on oikeushenkilö;

f) tieto siitä, saako edunsaaja myös valtiontukea;

g) kaikkien edunsaajien ja tosiasiallisten omistajien ja edunsaajien yhteystiedot.

4. Komissiolle, OLAFille, tilintarkastustuomioistuimelle ja niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka osallistuvat neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939 mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön, EPPOlle sekä muille unionin tutkinta- ja valvontaelimille, myös vastuuvapauden myöntämisestä vastaavalle viranomaiselle, sallitaan pääsy kohdassa 1 tarkoitetun järjestelmän tietoihin, kun se on niiden tehtävien hoitamisen kannalta tarpeen.

5. Järjestelmän käytön yhteydessä suoritettavan henkilötietojen käsittelyn on oltava asetuksen (EU) 2016/679 mukaista.

6. Siirretään komissiolle valta antaa 269 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla annetaan yksityiskohtaisia sääntöjä 1 kohdassa tarkoitetun järjestelmän käytöstä ja toiminnasta, tietojen keräämistä ja järjestelmässä olevaan tietoon pääsyä koskevat säännöt mukaan lukien."

5) Lisätään 154 artiklan 4 kohdan ensimmäiseen kohtaan alakohta seuraavasti:

"dd) ne varmistavat tietojen keräämisen unionin rahoituksesta viime kädessä joko suoraan tai välillisesti hyötyvistä tahoista 129 a artiklassa tarkoitetun järjestelmän vaatimuksia vastaavassa laajuudessa."

6) Muutetaan 269 artikla seuraavasti:

a) korvataan 3 kohdan ensimmäinen virke seuraavasti:

"Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 70 artiklan 1 kohdassa, 71 artiklan kolmannessa kohdassa, 129 a artiklassa, 161 artiklassa ja 213 artiklan 2 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron.";

b) korvataan 6 kohdan ensimmäinen virke seuraavasti:

"Edellä 70 artiklan 1 kohdan, 71 artiklan kolmannen kohdan, 129 a artiklan, 161 artiklan ja 213 artiklan 2 kohdan toisen ja kolmannen alakohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä."

Tehty …

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*